

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ (Міненерго)

вул. Хрещатик, 30, м. Київ, 01601, тел.: (044) 531-36-93; 206-38-45
E-mail: @Дсайт: <https://www.mev.gov.ua>, ідентифікаційний код 37552996

На № _____

Пану Дмитру
foi+request-117894-88247494
@dostup.pravda.com.ua

Про розгляд запиту

Шановний пане Дмитре!

Міністерство енергетики України, в межах повноважень, розглянуло Ваш запит на публічну інформацію від 22.09.2023, надісланий листом Секретаріату Кабінету Міністрів України від 25.09.2023 № 24847/0/2-23, щодо підвищення тарифів на електричну енергію для побутових споживачів та повідомляє.

Відповідно до статей 5 та 12 Закону України «Про ціни і ціноутворення» (далі - Закон № 5007-VI) до повноважень Кабінету Міністрів України у сфері ціноутворення належить проведення державної цінової політики та здійснення державного регулювання цін. Державні регульовані ціни повинні бути економічно обґрунтованими (забезпечувати відповідність ціни на товар витратам на його виробництво, продаж (реалізацію) та прибуток від його продажу (реалізації)).

Статтею 13 Закону № 5007-VI встановлено, що державне регулювання цін здійснюється Кабінетом Міністрів України відповідно до його повноважень шляхом установлення, зокрема, обов'язкових для застосування суб'єктами господарювання фіксованих цін.

Правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку електричної енергії, пов'язані з виробництвом, передачею, розподілом, купівлею-продажем, постачанням електричної енергії для забезпечення надійного та безпечного постачання електричної енергії споживачам з урахуванням інтересів споживачів, розвитку ринкових відносин, мінімізації витрат на постачання електричної енергії та мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище визначені Законом України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон № 2019-VIII).

Частиною четвертою статті 5 Закону № 2019-VIII визначені повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, у сфері електроенергетики, серед яких відсутні повноваження щодо встановлення цін (тарифів) на електричну енергію.

Відповідно до положення частини шостої статті 72 Закону № 2019-VIII з 01.01.2019 постачання електричної енергії споживачам здійснюється за вільними цінами, крім випадків, встановлених вказаним Законом, а саме, постачання електроенергії споживачам постачальниками універсальних послуг та постачальниками «останньої надії».

Згідно з частинами першою і третьою статті 62 Закону № 2019-VIII з метою забезпечення загального економічного інтересу в електроенергетичній галузі України,

Міністерство енергетики України
№26/1.2-4.7-19799 від 29.09.2023
КЕП: Власенко Ю. М. 29.09.2023 09:10
3ED5083160DBC59B04000000C3124E00502EB200
Сертифікат дійсний з 30.11.2022 16:20 до 30.11.2024 16:20

необхідного для задоволення інтересів громадян, суспільства і держави, та забезпечення сталого довгострокового розвитку електроенергетичної галузі і конкурентоспроможності національної економіки України на учасників ринку відповідно до цієї статті можуть бути покладені спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії.

Відповідно до частини четвертої статті 62 Закону № 2019-VIII спеціальні обов'язки, які покладаються Кабінетом Міністрів України на учасників ринку, мають бути чітко визначеними, прозорими, недискримінаційними та мати тимчасовий характер.

Обсяг та умови виконання спеціальних обов'язків, покладених Кабінетом Міністрів України на учасників ринку, мають бути необхідними та пропорційними до мети задоволення правомірного загальносуспільного інтересу та такими, що створюють найменші перешкоди для розвитку ринку електричної енергії.

З метою забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 483 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії» (із змінами) (далі – Постанова № 483), Урядом, зокрема, на підприємства ДП «НАЕК «Енергоатом», ПрАТ «Укргідроенерго», ДП «Гарантований покупець» та постачальників універсальних послуг покладено спеціальні обов'язки із забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії.

Кінцева ціна на електричну енергію для споживачів (в тому числі – побутових споживачів) складається з безпосередньо вартості електроенергії на ринку, тарифу на її передачу високовольтними мережами (НЕК «Укренерго»), тарифу на розподіл низьковольтними мережами (оператори систем розподілу), тарифу на постачання (електропостачальники) та податків.

Частиною третьою статті 6 Закону № 2019-VIII визначено, що до повноважень Регулятора на ринку електричної енергії належить, зокрема, встановлення (зміна) цін (тарифів) на послуги постачальника універсальної послуги, тарифів на послуги з передачі, розподілу електричної енергії.

З липня 2023 року Регулятором встановлено тариф транспортної складової (на передачу, розподіл та постачання електричної енергії) у розмірі 2,475 грн/кВт·год (з ПДВ). А саме:

- тариф на передачу НЕК «Укренерго» встановлено на рівні 0,582 грн/кВт·год;
- середньозважений тариф на розподіл на рівні 1,753 грн/кВт·год;
- середньозважений тариф на постачання на рівні 0,14 грн/кВт·год.

Враховуючи, що середньозважена ціна купівлі-продажу електроенергії на ринку «на добу наперед» (продукт Base), яка є ціноутворюючою на ринку електричної енергії, за серпень 2023 року склала 4,8 грн/кВт·год, то ринкова ціна на електричну енергію для кінцевих споживачів (у тому числі – побутових) в середньому по Україні становить близько 7,28 грн/кВт·год (з ПДВ), із врахуванням транспортної складової.

Водночас, російська агресія кардинально вплинула на увесь паливно-енергетичний комплекс України і спричинила розбалансування механізму покладення спеціальних обов'язків (далі – ПСО). Зокрема, обсяги виробництва електроенергії різко знизились, спостерігається зміна структури споживання зі зростанням частки побутового споживання і різким зниженням споживання промисловості. Як наслідок, почали накопичуватись борги на ринку електричної енергії, що можуть привести до

банкрутства державних енергогенеруючих компаній та постачальників універсальних послуг і створити загрозу безпеці постачання електричної енергії.

Так, з березня 2022 року на тимчасово окупованій території знаходяться Каховська гідроелектростанція, що була знищена окупантами, та Запорізька АЕС встановленою потужністю 6 ГВт, що складає близько 44% від всієї потужності атомних електростанцій України і близько 25% у загальному виробництві електроенергії. Як наслідок, обсяги виробництва електроенергії АЕС різко знизилась.

Все це унеможливило виконання, у повній мірі, виробниками покладених на них спеціальних обов'язків (які компенсують різницю між ціною, яку сплачує населення і ринковою ціною електроенергії) і вимагало кроків для стабілізації механізму ПСО. А саме, наближення до економічно збалансованих цін для побутових споживачів, із врахуванням необхідності їх соціального захисту.

Разом з тим, в умовах складної економічної ситуації через повномасштабну військову агресію російської федерації виникла необхідність продовження підтримки населення, з метою уникнення значного зростання фінансового навантаження на побутових споживачів всіх категорій, у тому числі, від підвищення ціни на електричну енергію.

За результатом опрацювання запропонованих Регулятором варіантів зростання ціни для побутових споживачів і з метою забезпечення балансу інтересів побутових споживачів та безперебійної роботи об'єднаної енергетичної системи України, постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2023 № 544 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483» продовжено дію Постанови № 483.

Таким чином, починаючи з 01.06.2023 до 31.12.2023 включно для індивідуальних побутових споживачів, колективних побутових споживачів (зокрема гуртожитки), а також, споживачів (цілі споживання), які визначені в абзацах одинадцятому – чотирнадцятому пункту 13 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2019-VIII, ціна за електричну енергію становитиме 2,64 грн/кВт·год (за весь обсяг споживання), що суттєво нижче за ринкову ціну на електричну енергію.

Наразі Постанова № 483 є єдиним механізмом, який врегульовує питання щодо здійснення розрахунків між учасниками ринку в рамках застосування фіксованих цін для вразливих споживачів.

Водночас, Міненерго підтримує впровадження удосконалення механізмів для дієвого соціального захисту усіх категорій вразливих споживачів, у тому числі, надання додаткових монетизованих субсидій незахищеним верствам населення з визначенням джерел їх фінансування.

У Законі України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» видатки на виплату населенню житлових субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива і скрапленого газу враховано в складі видатків Міністерства соціальної політики України за бюджетною програмою за КПКВК 2501540 «Підтримка малозабезпечених сімей» у обсязі 37,8 млрд гривень.

У проекті Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» (реєстр. № 10000 від 15.09.2023) видатки на виплату житлових субсидій та пільг передбачені за окремою бюджетною програмою Пенсійного фонду України за КПКВК 2506110 «Виплата житлових субсидій та пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і

скрапленого газу» у сумі 49,9 млрд грн, що відповідає потребі у коштах для забезпечення виплати пільг і житлових субсидій населенню протягом наступного року.

Фінансування та виплата житлових субсидій здійснюється відповідними уповноваженими органами за рахунок цієї бюджетної програми в порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1478 «Деякі питання соціального захисту малозабезпечених сімей».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848 «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива» (із змінами) розрахунки щодо визначення розміру субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг здійснюються на основі середньомісячного сукупного доходу та обов'язкової частки плати за житлово-комунальні послуги у цьому доході, а також на підставі загального місячного розміру плати за житлово-комунальні послуги у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами у конкретному населеному пункті.

З метою максимального спрощення процедури звернення громадян за субсидією та швидкого прийняття рішення щодо її надання постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.2023 № 601 затверджено Порядок реалізації експериментального проекту щодо удосконалення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива (далі – Порядок).

Порядком передбачається запровадження спрощеного механізму швидкого надання житлових субсидій, який у разі успішної реалізації може бути поширений на порядок надання всіх соціальних виплат.

З повагою

Перший заступник Міністра

Юрій ВЛАСЕНКО